

**DÖVİZ POZİSYONUNU ETKİLEYEN İŞLEMLERİN TÜRKİYE
CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI TARAFINDAN İZLENMESİNE İLİŞKİN
USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1 –(1) Bu Yönetmeliğin amacı, döviz pozisyonunu etkileyen işlemleri izlemek üzere Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının belirleyeceği firmalardan bilgi ve belge toplamasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Bankanın, döviz pozisyonunu etkileyen işlemlerini izleyeceği firmaları, istenilecek bilgi ve belgeleri, bu bilgi ve belgelerin toplanma ve izlenme yöntemini, paylaşımını, doğruluğunun denetimini ve konuya ilişkin destek hizmeti teminini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 44 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Açıklama formu: Sistemde bulunan, veri formu girişleri yapılırken uyulması gereken kuralları,

b) Banka: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası,

c) (Mülga:RG-24/2/2021-31405)

ç) (Mülga:RG-24/2/2021-31405)

d) Destek kuruluşu: Bankaca belirlenen, Sistemin alt yapı ortamını kuran, yazılım, bakım, operasyon **(Değişik ibare:RG-24/2/2021-31405)** veya destek hizmeti temin eden danışman şirketi,

e) (Mülga:RG-8/11/2023-32363)^[1]

f) **(Değişik:RG-24/2/2021-31405)** Finansal raporlama çerçevesi: Bankaca bildirimler için belirlenecek olan; Vergi Usul Kanununu, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğini, KGK düzenlemelerine göre uygulanan Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını, Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardını,

g) **(Değişik:RG-19/9/2018-30540)** Firma: Bildirimle yükümlü olan gerçek kişiler ile 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununda tanımlanan banka ve finansal kuruluşlar haricindeki özel hukuk tüzel kişilerini, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler ile bunların bağlı işletme ve idareleri ile sermayelerinin yarısından fazlasına tek başına veya birlikte sahip oldukları iktisadi teşebbüslerini, kamu iktisadi teşebbüslerini ve yükseköğretim kurumlarını,

ğ) (Mülga:RG-8/11/2023-32363)¹

h) KGK: Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunu,

ı) MERSİS: Merkezi Sicil Kayıt Sistemini,

i) Sistem: Sistemik Risk Veri Takip Sistemini,

j) Sistem kullanıcısı: Banka ve Sisteme giriş yapan, verileri doğrulayan firma, firma **(Değişik ibare:RG-24/2/2021-31405)** yetkilisini,

k) Türkiye Finansal Raporlama Standartları(TFRS): KGK tarafından Türkiye Muhasebe Standardı, Türkiye Finansal Raporlama Standardı, Türkiye Muhasebe Standardı Yorum ve Türkiye Finansal Raporlama Standardı Yorum adlarıyla yayımlanan standartları,

l) Türkiye Muhasebe Standartları (TMS): KGK tarafından yayımlanan, Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardını ve KGK tarafından farklı işletme büyüklükleri, sektörler ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlar için belirlenen standartları ve bunlarla ilişkili diğer düzenlemeleri,

m) (Mülga:RG-24/2/2021-31405)

n) Veri formu: Sistem kapsamında bu Yönetmelik uyarınca belirlenecek firmaların girişini yapmakla yükümlü olduğu ve Banka tarafından belirlenen formu,

o) **(Ek:RG-8/11/2023-32363)¹** Kredi veya finansman sağlayan kuruluş: 5411 sayılı Bankacılık Kanununda belirtilen kredi verme, faktoring ve finansal kiralama faaliyetlerinde bulunan banka ve finansal kuruluşları, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yükümlülük ve Bildirim Usulü

Yükümlülük

MADDE 5 – (1) **(Değişik:RG-8/11/2023-32363)¹** Yurt içinden ve yurt dışından sağlanan toplam nakdi kredi bakiyesi ilgili aylık hesap döneminin son iş günü itibarıyla **(Değişik ibare:RG-3/5/2025-32889)** 250 milyon TL ve üzerinde olan firmalar ile geçmiş bir yıllık hesap dönemindeki net satış hasılatı veya aktif büyüklüğü **(Değişik ibare:RG-3/5/2025-32889)¹** milyar 500 milyon TL ve üzerinde olan firmalar, veri formu ile talep edilen bilgileri, açıklama formuna uygun olarak Bankaya müteakip aydan itibaren bildirmekle yükümlüdür. Yabancı para cinsinden kredi tutarlarının TL karşılığı ilgili dönemin son iş gününe ilişkin Resmî Gazete’de yayımlanan döviz alış kuru kullanılarak belirlenir.

(2) (Değişik:RG-8/11/2023-32363)^[1] Bildirimle yükümlü olup olunmadığının belirlenmesinde, firmanın toplam nakdi kredi bakiyesi hesaplanırken varsa son hesap dönemine ilişkin TMS'lere göre hazırlanan finansal durum tablosu, TMS'lere göre hazırlanmış finansal durum tablosunun bulunmaması durumunda ise vergi mevzuatı çerçevesinde kamu idarelerine sunulmak üzere hazırlanan bilanço; net satış hasılatı ve aktif büyüklüğü hesaplanırken vergi mevzuatı çerçevesinde kamu idarelerine sunulmak üzere hazırlanan yıllık kurumlar vergisi beyannamesi dikkate alınır.

(3) (Değişik:RG-8/11/2023-32363)¹ Bildirimle yükümlü olan firmanın, toplam nakdi kredi bakiyesi, net satış hasılatı veya aktif büyüklüğünün Bankaca tanımlanan sınırların altında kalması durumunda, müteakip yıllık hesap döneminden itibaren bildirim yükümlülüğü sona erer.

(4) (Mülga:RG-24/2/2021-31405) (Yeniden düzenlenen fıkra:RG-8/11/2023-32363)¹ Firmanın bildirim yükümlülüğü bulunup bulunmadığına ilişkin takip sorumluluğu firma yönetimine aittir. Bununla birlikte, firmaya bildirim yükümlülüğüne ilişkin Bankanın belirleyeceği usul ve esaslara göre bilgilendirme, firmanın en yüksek nakdi kredi bakiyesinin olduğu kredi veya finansman sağlayan kuruluş tarafından ayrıca yapılır.

(5) Firma yönetimi Bankaya bildirilecek verilerin tam ve doğru olmasından sorumludur.

(6) (Ek:RG-19/9/2018-30540) (Mülga:RG-24/2/2021-31405)(Yeniden düzenlenen fıkra:RG-8/11/2023-32363)¹ Bildirim yükümlülüğünün belirlenmesinde dikkate alınan kredi, net satış hasılatı ve aktif büyüklükleri, Banka tarafından uygulama talimatı ile güncellenebilir.

Bildirim usulü

MADDE 6 – (1) Firma tarafından finansal raporlama çerçevesine uygun olarak hazırlanan veriler veri formu kullanılmak suretiyle Bankaya bildirilir.

(2) Bildirim, Sistemde bulunan açıklama formuna uygun olarak yapılır. Bu kapsamda veri girişi, açıklama formunun ekinde bulunan ve veri girişiyle ilgili kuralları tanımlayan kullanıcı kılavuzunda ve Sistemde bulunan tüm adımlar izlenerek eksiksiz olarak yapılır.

(3) (Değişik:RG-24/2/2021-31405) Veri formu, belirlenen finansal raporlama çerçevesine uygun olarak (Değişik ibare:RG-3/5/2025-32889) üç aylık hesap dönemleri için hazırlanır. Bildirimler en geç müteakip ayın son gününe kadar tamamlanır.

(4) (Ek:RG-19/9/2018-30540) (Mülga:RG-24/2/2021-31405)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Doğruluk Denetimi

Bağımsız denetim

MADDE 7 – (Mülga:RG-24/2/2021-31405)

Banka tarafından yapılan doğruluk denetimi

MADDE 8 – (1) Banka, firma tarafından bildirilen verilerin (Mülga ibare:RG-24/2/2021-31405) kontrollerini gerçekleştirir.

(2) İhtiyaç duyulması halinde Banka tarafından yükümlüler nezdinde denetim yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sistemik Risk Veri Takip Sistemi

Sistemin kuruluşu ve işleyişi

MADDE 9 –(1) Banka, kur riski yönetiminde etkinliği arttırmak amacıyla veri tabanı ve düzenlemelerden oluşan Sistemik Risk Veri Takip Sistemini kurar.

(2) (Değişik:RG-19/9/2018-30540) Sistemin işletimi, Banka adına ve vereceği talimatlar doğrultusunda destek kuruluşları tarafından gerçekleştirilebilir. Destek kuruluşları, Sistemdeki bilgilerin gizliliğini korumakla yükümlüdür.

(3) (Değişik:RG-24/2/2021-31405) Sistemin kullanıcıları Banka ve firmalardır.

(4) (Mülga:RG-24/2/2021-31405)

(5) (Değişik:RG-24/2/2021-31405) Firmalar, veri formunun Sisteme girişini Banka tarafından talimatla aksi belirtilmediği sürece Sistemin genel ağ adresi olan www.tcmbveri.gov.tr üzerinden gerçekleştirir.

(6) (Değişik:RG-19/9/2018-30540) Sistem kullanıcıları, Sistemin genel ağ sitesi üzerinden (Mülga ibare:RG-8/11/2023-32363)¹ Sistemde belirlenen güvenlik adımları izlenerek kayıt olarak aktif kullanıcı olur. Sistemin MERSİS entegrasyonu ile firma ön bilgileri dolu olarak getirilir.

(7) (Değişik:RG-24/2/2021-31405) Banka, Sisteme ilişkin bildirim sürelerini, raporlama sıklığını, destek hizmet kuruluşunu, kullanıcıları, bildirim usulünü, veri formunu veya Sistem ile ilgili açıklama formunu gerektiğinde değiştirmeye ve özel hesap dönemi uygulayan firmalar, acz halindeki firmalar için durumlarının gerektirdiği uygulamaları tesis etmeye yetkilidir.

Kullanıcılara yapılacak bildirimler

MADDE 10 – (1) (Mülga:RG-24/2/2021-31405)

(2) Sistem kullanıcılarına, kullanıcı tanımlama ve veri girişleri ile ilgili (Mülga ibare:RG-8/11/2023-32363)¹ bildirimler, (Mülga ibare:RG-8/11/2023-32363)¹ e-posta yolu ile yapılır.

(3) (Değişik:RG-24/2/2021-31405) Sistemde yapılacak değişiklikler, duyurular ve bildirimlere ilişkin talimatlar, Banka tarafından Sistemin genel ağ adresi üzerinden duyurulur. Banka, gerek gördüğü hallerde bunlara ilişkin olarak (Ek ibare:RG-8/11/2023-32363)¹ resmi yazı ve/veya e posta ile de bildirim yapabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Bilgilerin korunması

MADDE 11 –(1) Bu Yönetmelik kapsamında toplanan bilgilerden kişisel ve özel nitelikte olanlar yayımlanamaz ve açıklanamaz.

Ceza hükümleri

MADDE 12 –(1) Veri bildiriminin yapılmaması, doğru veya eksiksiz gerçekleştirilmemesi veya olumsuz görüş verilmesini gerektiren durumların düzeltilmemesi hallerinde 1211 sayılı Kanunun 68 inci maddesi gereğince işlem başlatılabilir.

(2) (Mülga:RG-24/2/2021-31405)

Yürürlük

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
	Tarihi	Sayısı
	17/2/2018	30335
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin	
	Tarihi	Sayısı
1.	19/9/2018	30540
2.	24/2/2021	31405
3.	8/11/2023	32363
4.	3/5/2025	32889

[1] Bu değişiklik 1/1/2024 tarihinde yürürlüğe girer.